

Sosiaali- ja terveysministeriön talousarviosta vastaaville tahoille

Asia: Sosiaalialan osaamiskeskusten vuoden 2020 valtionapu ja määräraha

Valtiovarainministeriön talousarvioesityksessä esitetään valtionavustukseen sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (kiinteä määräraha) vuodelle 2020 tuntuvaa leikkausta siten, että määrärahan vähennys olisi 700.000 euroa (24%) vuoden 2019 tasosta, joka on 2.950.000 euroa.

Toteutuessaan tämä määrärahan leikkaus vie pohjan sosiaalialan osaamiskeskustoiminnalta ja johtaa toiminnan alasajoon. Mikään toimija ei kestä näin suurta ja nopeasti toteutettavaa leikkausta – ei varsinkaan osaamiskeskukset, koska määräraha on ollut samalla tasolla vuosia ja toiminnan lakisääteisiin tehtäviin nähden rahoitus on ollut pieni.

Määrärahaa leikattiin jo vuonna 2014 3,5 M eurosta 3,0 M euroon. Määrärahaan on siten kohdentunut säästöleikkauksia lähes joka vuosi. Rahoitusta ei koskaan ole edes tasokorotettu. Todellisuudessa määräraha on ohentunut toiminnan aloitusvaiheen tasosta jo 25% jos otetaan huomioon indeksikehityksen ja inflaation vaikutukset. Ensi vuodelle suunnitellut leikkauksen johdosta valtion rahoitusosuus olisi siis vain noin 50 % STM:n käynnistämän toiminnan alkuvaiheen tasosta. Saame-eritystehtävän hoitoon on rahoituksesta määrätty asetuksen mukaan 1,5%. Jos leikkaus toteutetaan, niin lakisääteisen valtakunnallisen eritystehtävän hoitoon on osoittaa 33.750 euroa ja tällä määrällä on mahdotonta sitoa kokonaista henkilöresurssia valtakunnallista tehtävää hoitamaan.

Tämän määrärahan turvin ovat sosiaalialan osaamiskeskukset kuitenkin pystyneet ylläpitämään osaavan ja asiantuntevan henkilökunnan, joka on mahdollistanut moninkertaisen kehittämisvolyymin mobilisoinnin valtakunnallisesti. Osaamiskeskukset ovat ainoa ja pysyvä valtakunnallinen kehittämisrakenne ja -toimijataho. Sosiaalialan osaamiskeskuksiin on kohdennettu vastuuta ja tehtäviä alueellisen ja valtakunnallisen tutkimusperustaisen kehittämistoiminnan suunnittelussa ja toimeenpanossa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on omassa selvityksessään keväällä 2019 (Sosiaalihuollon tutkimuksen ja kehittämisen rakenteet uudistuvassa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä, Selvityshenkilö Anu Muuri, johtava asiantuntija, VTT, dosentti) ehdottanut, että määrärahaa pitäisi korottaa tuntuvasti. Selvityksen perusteella ehdotetaan määrärahaa korotettavaksi vuodelle 2020 5,0 M euroon, 2021 6,0 M euroon ja 2022 7,0 M euroon ja siten selvää suunnanmuutosta verrattuna aikaisempaan käytäntöön. Perusteluina Muuri mainitsee mm.: ”Tarve sosiaalialan kehittämiselle on kasvava ja panostaminen osaamiskeskusten kehittämistyöhön on keskeistä, jotta palvelujärjestelmän tuottavuutta ja laatua voidaan parantaa. Edellisessä sote- uudistuksessa sosiaalipalvelut eivät olleet riittävästi mukana. Valtionavustuksen lisäämisen perusteluna on se, että osaamiskeskukset tekisivät suunnitelman alueensa TKI-toiminnasta ja koordinoisivat sitä”.

Hallitusohjelma sisältää runsaasti erittäin tärkeitä ja tavoitteellisia tehtäviä sosiaalialan kehittämiseen. Kaikki 11 sosiaalialan osaamiskeskusta ovat valmiita tukemaan näitä kehittämistoimenpiteitä valtakunnallisesti ja hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti. Tehtävä vaatii riittävän perusrahoituksen. Määrärahan leikkaus on näin ollen myös ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteiden, ambitiotason ja arvopohjan kanssa.

Helsingissä 04.09.2019 • Sosiaalialan osaamiskeskusjohtajat

Arto Rautajoki vs. johtaja, Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca
Tapio Häyhtiö, Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Vasso
Tuula Tuominen, sosiaalialan osaamiskeskus Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Satakunnassa Pikassos
Marja Heikkilä, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Koske
Tarja Kauppila, Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ISO
Merja Salmi, Länsi- ja Keski-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitalo
Kirsi Kuusinen-James, Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verso
Sanna-Riitta Junnonen, toimitusjohtaja, Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom
Kaisa Kostamo-Pääkkö, Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Poske
Anne Saarijärvi, vs. kehitysjohtaja, Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA
Torbjörn Stoor, Ruotsinkielinen sosiaalialan osaamiskeskus FSKC, osaamiskeskusjohdon koordinaattori